

HANDLINGSPLAN MOT PROSTITUTION OCH MÄNNISKOHANDEL FÖR SEXUELLA ÄNDAMÅL

Den 10 juli 2008 fattade regeringen beslut om en handlingsplan för att bekämpa prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Handlingsplanen omfattar fem insatsområden; ökat skydd och stöd till utsatta, stärkt förebyggande arbete, stärkt kvalitet och effektivitet i rättsväsendet, ökad nationell och internationell samverkan och ökad kunskap. Totalt satsar regeringen 213 miljoner på 36 åtgärder fram till år 2010.

Prostitution och handel med människor för sexuella ändamål är ett allvarligt hinder för social jämlikhet, jämställdhet och möjligheten att åtnjuta mänskliga rättigheter. I första hand är det kvinnor och flickor som drabbas men även män och pojkar utnyttjas. Studier visar att det framförallt är män som köper sexuella tjänster.

Insatser för att bekämpa prostitution och människohandel för sexuella ändamål måste göras utifrån ett rättsligt, socialt och jämställdhetsperspektiv och ha sin utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna. Sveriges åtaganden inom ramen för EU, Europarådet och FN är grunden för regeringens politik på området.

Handlingsplanen har ett tydligt fokus på den utsatta individens behov av skydd och stöd och att detta perspektiv ska genomsyra myndigheternas arbete. Särskilda åtgärder riktas till barn och unga. En samlad uppföljning av handlingsplanen kommer att göras 2011 och presenteras för riksdagen.

ÖKAT SKYDD OCH STÖD TILL UTSATTA

Den verksamhet som riktas till personer som befinner sig i prostitution eller är utsatta för människohandel för sexuella ändamål är idag begränsad. Handlingsplanen syftar till att stärka insatser inom uppsökande verksamhet, skyddat boende, behandlingshem och andra former av skydd och stöd. I det uppsökande arbetet finns särskilda svårigheter att nå barn och unga som utsatts för – eller riskerar att utsättas för – sexuell exploatering.

Yrkesgrupper som kommer i kontakt med personer i prostitution och personer som blivit utsatta för människohandel för sexuella ändamål behöver ökad kunskap. Särskild utbildning krävs när det gäller barns rättigheter och behov.

HANDLINGSPLANEN OMFATTAR FÖLJANDE ÅTGÄRDER:

- Ökat skydd och stöd till utsatta barn och ungdomar
- Utbildning för personal inom sjukvård, socialtjänst, ungdomsmottagningar och skyddade boenden
- Rehabilitering för personer som utsatts för människohandel för sexuella ändamål
- Kartläggning av skyddade boenden
- Utvecklad verksamhet inom missbruks- och beroendevården
- Förstärkning av Statens institutionsstyrelsens verksamhet
- Ett tryggare återvändande

STÄRKT FÖREBYGGANDE ARBETE

En viktig del i det förebyggande arbetet är att öka kunskapen om och ändra attityder till personer som utsätts för prostitution och människohandel. Här spelar utbildning och information en viktig roll. Etiska riktlinjer och uppförandekoder hos myndigheter och organisationer är en annan viktig del i ett förebyggande arbete. Insatser för att skapa möjligheter för alternativ försörjning behövs också. Information riktad till barn och unga prioriteras särskilt.

HANDLINGSPLANEN OMFATTAR FÖLJANDE ÅTGÄRDER:

- Utvärdera och utveckla insatser riktade till sexköpare
- Utvärdera och utveckla insatser riktade till personer i prostitution
- Stärkt förebyggande arbete bland ungdomar
- Utbildning riktad till personal som arbetar med ungdomar
- Metodmaterial för verksamhet riktad till ungdomar
- Fortbildning för personal inom grund- och gymnasieskola
- Insatser för kvinnor inom kriminalvården
- Etiska riktlinjer inom statsförvaltningen
- Etiska riktlinjer inom utvecklingssamarbetet
- Stöd till frivilligorganisationers verksamhet

STÄRKT KVALITET OCH EFFEKTIVITET I RÄTTSVÄSENDET

Människohandel är ett mycket allvarligt brott som i regel innebär att människor, ofta kvinnor och barn, rekryteras eller transporteras i syfte att utnyttjas på olika sätt. Kampen mot människohandel är en central del i regeringens långsiktiga strategi för att motverka den grova organiserade brottsligheten. Det är särskilt viktigt att denna strategi får ett tydligt genomslag i rättsväsendet.

Under senare år har åtgärder genomförts för att polis och åklagare ska få effektivare verktyg att bekämpa grov organiserad brottslighet. Exempelvis ger en ny lag möjlighet att använda hemlig rumsavlyssning vid förundersökningar för att förhindra särskilt allvarliga brott. Regeringen har även tillsatt en utredning för att se över i vilken utsträckning polisen kan använda sig av provokativa åtgärder för att bekämpa grov brottslighet. Från 1 juli 2008 gäller nya regler om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet vilket ökar polisens möjlighet att beslagta egendom eller annan vinst från brott. Ett annat viktigt verktyg för polisen i kampen mot grov organiserad brottslighet är att kunna behandla personuppgifter på ett ändamålsenligt sätt. Ett förslag om en ny lag på området håller på att tas fram.

För att stärka kvalitet och effektivitet i rättsväsendet finns också behov av att komplettera och utveckla utbildning kring prostitution och människohandel. Barn och ungdomar som blir utsatta för brott ska särskilt uppmärksammas. En annan viktig del är att ha en effektiv och ändamålsenlig lagstiftning för att bekämpa prostitution och människohandel.

HANDLINGSPLANEN OMFATTAR FÖLJANDE ÅTGÄRDER:

- Särskilda medel för insatser mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål
- Nationell rapportör för människohandel
- Utbildning för personal inom Domstolsväsendet, Polisen, Åklagarmyndigheten och Migrationsverket
- Riktlinjer för samverkan vid utredningar kring barn
- Utvärdering av förbudet mot köp av sexuell tjänst
- Ändringar i straffbestämmelsen om människohandel
- Studie av handläggning av brottskadeersättning
- Stärkt förebyggande arbete i hanteringen av viserings- och bosättningsärenden

ÖKAD NATIONELL OCH INTERNATIONELL SAMVERKAN

Arbetet mot människohandel för sexuella ändamål förutsätter globalt och interregionalt samarbete men också ett sektorsövergripande angreppssätt som involverar myndigheter, frivilligorganisationer, forskare och allmänheten. Strukturerna för samverkan och samordning av arbetet behöver stärkas.

Det är viktigt att det internationella samarbetet kan fortsätta att utvecklas såväl regionalt inom Norden och Östersjöregionen som inom EU och i ett bredare internationellt perspektiv. Inom det internationella brottsbekämpande arbetet finns möjligheter till samarbete bland annat genom Eurojust, Europol och Interpol.

HANDLINGSPLANEN OMFATTAR FÖLJANDE ÅTGÄRDER:

- Stärkt regional samverkan
- Stärkt nationell samverkan
- Stärkt internationell samverkan kring barn
- Stöd till samarbete i Östersjöregionen
- Tydligare människohandelsperspektiv i utvecklingssamarbetet
- Vidareutveckling av Svenska Institutets informationsarbete

ÖKAD KUNSKAP

Goda kunskaper är avgörande för att utforma effektiva åtgärder som motverkar prostitution och bekämpar människohandel för sexuella ändamål. Forskning och andra former av studier är nödvändiga för att öka och fördjupa kompetensen hos myndigheter och frivilligorganisationer. Det behövs såväl kvantitativa som kvalitativa studier. Erfarenheter från andra länder är också viktigt att ta del av och kan bland annat utgöra en grund för samverkan mellan länder.

HANDLINGSPLANEN OMFATTAR FÖLJANDE ÅTGÄRDER:

- Särskilda medel för ökad kunskap
- Undersökning om homo-, bisexuella och transpersoners situation
- Studie om ungdomars erfarenhet av och attityder till sexuell exploatering och exponering
- Ökad kunskap om sexuell exploatering av flickor och pojkar
- Undersökning om attityder till sexköp

REGERINGSKANSLIET

Integrations- och
jämsställhetsdepartementet